

References

- KALSHOVEN, L. G. E., 1927, *Tectona* 20 : 583—589.
 —————, 1930, De biologie van de djatitermiet (*Kaloterme tectonae* Damm.) in verband met zijn bestrijding. *Meded. Instituut v. Plantenziekten* No. 76.
 —————, 1957, *Idea* 10 (4) : 7—12.

Enige gevallen van Homoeose

door

M. P. PEERDEMAN

Foto V. A. SEKET

In de zomer van 1958 heb ik tamelijk veel aandacht besteed aan de dagvlinders. Op 14 september ontdekte ik tussen ongeveer 20 stuks op die datum te Amsterdam gevangen exemplaren van *Aglais urticae* L. een ♀, dat op de bovenzijde van de linker achtervleugel een merkwaardige vorm van homoeose vertoonde.

Ongeveer in het midden van de vleugel bevindt zich een baantje van ongeveer 1 mm breed, dat in het verloop van de aderen vanaf de wortel tot bijna tegen de zwarte omlijsting van de blauwe manen doorloopt. Het baantje is verdeeld in vakjes, die dezelfde kleuren vertonen als de vlekken aan de voorrand van de voorvleugel. Ook de volgorde is gelijk aan die van de voorrandsvlekken van de voorvleugel. Aan de onderzijde is de vleugel normaal.

Tevens vermeld ik een geval van homoeose, dat ik ontdekte bij een ♂ van *Coenonympha pamphilus* L., gevangen op 8.IX.1958 te Amsterdam. Op de onderzijde van de linkerachtervleugel bevindt zich in het midden en bij de achterrand een vlekje van ongeveer 1 mm², dat de kleur heeft van de bovenzijde van de voorvleugels.

Beide exemplaren bevinden zich in mijn collectie.

Summary

Two specimens with homoeose. A female of *Aglais urticae* L. showing on the

upper side of the left hindwing a narrow band with the same colours in the same succession as in the costal region of the forewing. Under side normal. Caught at Amsterdam, 14.IX.1958.

A male of *Coenonympha pamphilus* L. On the under side of the left hindwing a little spot ($\pm 1 \text{ mm}^2$) with the ground colour of the upper side of the forewings. Caught at Amsterdam, 8.IX.1958. Both specimens are in my collection.

Amsterdam-W, Westlandgracht 175II.

[De term „homoeosis” werd geïntroduceerd door BATESON in 1894 in zijn boek „Materials for the study of variation” (p. 85). Hij omschreef dit verschijnsel als „a variation, which consists in the assumption by one member of a meristic series of the form and characters proper to other members of the series”. Professor J. DE WILDE was zo vriendelijk de volgende Nederlandse definitie te geven: „Onder homoeose verstaat men het verschijnsel, dat bij een aantal opeenvolgende geleidingen van romp of aanhangsel een differentiatie zodanig kan verlopen, dat een lid of zijn extremiteiten de vorm en eigenschappen van andere leden of extremiteiten geheel of gedeeltelijk aanneemt”.

Een uitvoerig en rijk geïllustreerd artikel over homoeose werd gepubliceerd door COCKAYNE in *Trans. ent. Soc. London* 74: 203—230, pl. LXI—LXIV, 1926. Hierin somt hij alle gevallen op, die hij over insecten in de literatuur heeft kunnen vinden of die hem op andere wijze bekend waren. Allerlei mogelijkheden komen voor: poten vervangen door vleugels of omgekeerd, het ene deel van een poot vervangen door een ander, de tekening van de ene vleugel gedeeltelijk vervangen door die van een andere enz.

Een aantal voorbeelden uit Denemarken werden beschreven en afgebeeld door Dr. Sk. HOFFMEYER in *Flora og Fauna* 64: 18—22 (1958).

Behalve de door de heer PEERDEMAN beschreven exemplaren kennen we uit ons land een ♀ van *Pieris rapae* L. (Cat. Ned. Macrolep., suppl. I: (61)), en een ♂ en ♀ van *Coenonympha pamphilus* L. (op. cit, suppl. V: (298)), terwijl J. Th. OUDEMANS reeds in *Tijdschr. Entom.* 48, pl. 1, fig. 2, (1905) een exemplaar van *Papilo machaon* L. afgebeeld heeft.

Het verschijnsel is ongetwijfeld niet gewoon, maar stellig zullen bij zorgvuldig bekijken van het gevangen of gekweekte materiaal wel meer voorbeelden te vinden zijn. — LPK.]

Clegg, J., *The freshwater life of the British Isles*. Tweede druk 1959. Uitgave Frederick Warne & Co Ltd., London.

Een prachtig boek uit de bekende „Wayside and Woodland” serie, dat in 352 pagina's een algemeen overzicht geeft van de planten- en dierenwereld in en aan de kant van het zoete water. Het is geïllustreerd met 57 platen, waarvan 6 gekleurde, en 95 tekstfiguren.

De insecten worden in twee hoofdstukken behandeld (p. 185—242), terwijl de Arachniden (spinnen, watermijten) in een volgend hoofdstuk aan de beurt komen (p. 243—252). Van de waterkevers is een mooie gekleurde plaat gegeven, waarop 7 soorten zijn afgebeeld.

Een ieder, die zich interesseert voor wat in en aan het water te vinden is, zal het boek ongetwijfeld met belangstelling doorlezen. De prijs bedraagt 21 shilling. — LPK.

Stichel, W., *Illustrierte Bestimmungstabellen der Wantzen*. Vol. 3, Heft 2: Comicomorpha, Anthocoridae, Microphysidae.

In deze aflevering wordt het slot van de Anthocoridae behandeld en een begin gemaakt met de Microphysidae. — KR.